

JAWAPAN DAN ULASAN

EKONOMI

Bab 1 PENGENALAN KEPADA EKONOMI

Kertas 1

- 1 **A**
Ulasan: Tanah merupakan segala sumber anugerah alam semula jadi.
- 2 **B**
Ulasan: Usahawan merupakan individu yang menyatukan dan menguruskan sumber, pengeluaran untuk menghasilkan barang dan perkhidmatan.
- 3 **A**
Ulasan: Apabila kaedah pengeluaran berubah dari Intensif Buruh ke Intensif Modal, pengeluaran seluar bertambah daripada 60 unit kepada 100 unit dan pengeluaran baju berkurang daripada 100 unit kepada 60 unit. Dengan ini, kos lepas ialah barangan yang berkurang, iaitu 40 baju.
- 4 **D**
Ulasan:
 – Titik Y berada di luar Keluk Kemungkinan Pengeluaran (KKP) dan sukar untuk dicapai pengeluaran jam tangan dan pakaian pada titik berkenaan.
 – Semua titik MNOPQ yang terletak sepanjang KKP menunjukkan masalah pilihan antara kedua-dua barang yang dikeluarkan dalam ekonomi.
- 5 **B**
Ulasan:
 I Salah – Kekurangan kerajaan ialah pendapatan negara/hasil cukai.
 II Betul – Matlamat kerajaan ialah kebajikan rakyat yang maksimum.
- 6 **D**
Ulasan:
 – Tanah ialah segala sumber semula jadi yang dikurniakan oleh Tuhan.
 – Modal ialah semua alat ciptaan manusia yang akan digunakan dalam proses pengeluaran.
- 7 **A**
Ulasan:
 – Usahawan sanggup menanggung risiko ketidakpastian.
 – Usahawan haruslah kreatif dan inovatif dalam barang yang dikeluarkan dan diniagakan.
- 8 **A**
Ulasan:
 I Betul – Pilihan untuk mengeluarkan sesuatu barang akan menyebabkan wujudnya kos lepas.
 II Salah – Kos lepas yang dihadapi oleh firma ialah output atau projek kedua terbaik yang terpaksa dilepaskan.
- 9 **B**
Ulasan: Matlamat firma ialah memaksimumkan keuntungan atau meminimumkan kos pengeluaran.
- 10 **B**
Ulasan:
 I Salah – Matlamat kerajaan membuat projek pembangunan ialah untuk meningkatkan kebajikan rakyat.
 II Betul – Mass Rapid Transit (MRT) dari Sungai Buloh ke Kajang, Selangor merupakan satu projek pembangunan.
- 11 **C**
Ulasan: Modal adalah alat-alat ciptaan manusia yang membantu memudahkan proses pengeluaran serta membantu meningkatkan produktiviti. Contohnya, mesin, peralatan, jentera bangunan serta wang yang digunakan untuk memulakan perniagaan. Jentera/ mesin boleh bergerak dari satu tempat ke tempat lain.
- 12 **D**
Ulasan:
 – Pergerakan dari satu titik ke satu titik sepanjang keluk KKP menggambarkan pilihan pengeluaran barang dalam ekonomi.
 – Pergerakan titik M ke A menunjukkan penambahan pengeluaran makanan sebanyak 2 tan metrik menyebabkan pengeluaran pakaian dikurangkan daripada 20 ribu helai pakaian kepada 16 ribu helai pakaian. Kos lepas menambah 2 tan metrik makanan ialah 4 ribu helai pakaian.
- 13 **C**
Ulasan: Firma memilih keluaran/output yang memberi keuntungan maksimum dan kos pengeluaran yang minimum.

- 14 D**
Ulasan: Usahawan merupakan individu menggabungkan dan menyelaraskan faktor pengeluaran seperti buruh, tanah dan modal untuk menghasilkan barang dan perkhidmatan. Usahawan mempunyai ciri-ciri kreatif, inovatif dan berani mengambil risiko.
- 15 A**
Ulasan: Titik X merupakan tahap ketidakupayaan firma untuk mengeluarkan barangan berdasarkan andaian semua tenaga buruh telah digunakan dan teknologi tetap. Namun jika teknologi ditingkatkan keupayaannya, maka kombinasi X boleh dicapai.
- 16 A**
Ulasan: Pemilihan cara pengeluaran adalah berdasarkan kaedah dan cara yang paling cekap sama ada menggunakan intensif buruh atau modal. Kos pengeluaran terlibat secara langsung dengan pemilihan kedua-dua intensif ini sama ada intensif buruh atau intensif modal atau kedua-duanya yang dapat memaksimumkan untung dan meminimumkan kos.
- 17 D**
Ulasan:
 I Salah – Ekonomi berkaitan penyesuaian sumber untuk memenuhi kehendak manusia yang tidak terbatas.
 II Betul – Kehendak merujuk kepada barang atau perkhidmatan yang diinginkan oleh manusia, tetapi tidak semuanya perlu dimiliki.
- 18 A**
Ulasan: Apa yang hendak dikeluarkan – masalah asas ini akan diputuskan berdasarkan keperluan dan kehendak pengguna.
- 19 D**
Ulasan: Dalam sistem ekonomi pasaran bebas wujud persaingan antara pengeluar-pengeluar dan menggalakkan kecekapan penggunaan sumber manakala dalam sistem ekonomi perancangan pusat tidak wujud persaingan antara firma-firma.
- 20 C**
Ulasan: Sistem ekonomi Islam menggalakkan persaingan adil antara para pengeluar tanpa penindasan.
- 21 A**
Ulasan:
 – Dalam sistem ekonomi kapitalis/pasaran bebas, harga dalam pasaran ditentukan oleh kuasa permintaan (DD) dan kuasa penawaran (SS), iaitu menerusi mekanisme harga.
 – Dalam sistem ekonomi sosialis/perancangan pusat, harga barang dalam pasaran ditentukan oleh kerajaan/pihak perancangan pusat.
- 22 A**
Ulasan:
 I Betul – Mekanisme harga/keseimbangan pasaran berlaku apabila keluk DD bersilang dengan keluk SS hasil daripada interaksi antara kuasa permintaan dengan kuasa penawaran.
 II Salah – Harga barang/perkhidmatan yang dikeluarkan dalam sistem ekonomi perancangan pusat ditentukan oleh kerajaan.
- 23 B**
Ulasan: Masalah asas yang telah diselesaikan ialah
 – apa yang hendak dikeluarkan – pakaian sukan
 – bagaimana hendak dikeluarkan – intensif buruh, iaitu menggunakan 20 orang pekerja
- 24 B**
Ulasan:
 – Sistem ekonomi yang dikawal sepenuhnya oleh pihak pemerintah ialah sistem ekonomi sosialis.
 – Matlamat kerajaan ialah
 • kebajikan rakyat diutamakan
 • semua sumber-sumber dalam ekonomi serta penggunaannya ditentukan oleh kerajaan
- 25 A**
Ulasan: Dalam sistem ekonomi perancangan pusat dan sistem ekonomi campuran kerajaan bermatlamat menjaga kebajikan rakyat. Disebabkan itu, kerajaan sentiasa mengawal harga barang keperluan.
- 26 C**
Ulasan: Masalah asas – bagaimana hendak dikeluarkan diselesaikan dengan cara kaedah pengeluaran yang paling cekap, iaitu intensif buruh atau intensif modal dan yang pentingnya kos pengeluaran haruslah minimum serta untung yang maksimum.
- 27 A**
Ulasan: Dalam sistem ekonomi perancangan pusat semua barang yang dikeluarkan akan ditetapkan oleh kerajaan dan rakyat harus menggunakan barang-barang tersebut. Pilihan rakyat adalah terhad.
- 28 B**
Ulasan: Syarikat Qandizz Jaya membekalkan kasut keselamatan pekerja merujuk kepada apa yang hendak dikeluarkan dan Syarikat Qandizz Jaya menggunakan 10 orang pekerja tempatan merujuk kepada bagaimana hendak dikeluarkan.
- 29 D**
Ulasan: R merujuk persamaan antara Sistem Ekonomi Campuran dan Sistem Ekonomi Perancangan Pusat, iaitu kerajaan berperanan untuk mengawal harga barang keperluan bagi memaksimumkan kebajikan masyarakat.
- 30 B**
Ulasan: Dalam sistem ekonomi kapitalis, firma menggunakan teknik pengeluaran yang paling cekap sama ada intensif buruh atau intensif modal yang memberi keuntungan maksimum dan kos pengeluaran paling minimum.
- 31 B**
Ulasan: Persaingan bebas dan mekanisme harga ialah ciri-ciri utama sistem ekonomi kapitalis. Pilihan pengguna juga tidak terbatas dan motif pengeluaran bagi sistem ekonomi ini ialah untuk memaksimumkan untung sahaja.
- 32 C**
Ulasan: Ini menunjukkan peranan kerajaan dalam memastikan bekalan barangan keperluan yang merupakan ciri utama dalam sistem perancangan pusat dan juga dalam campuran kerana dalam kedua-dua sistem ekonomi ini ada peranan dan campur tangan kerajaan.

Soalan	Isi	Markah
	<ul style="list-style-type: none"> - tambah barang Y sebanyak 5 000 unit - barang X dilepaskan - daripada 30 000 unit ke 20 000 unit - dikurangkan sebanyak 10 000 unit 	1 1 1 1 [Maksimum: 5 markah]
6	Ekonomi Islam mencapai keseimbangan antara kepentingan individu dan masyarakat dengan cara <ul style="list-style-type: none"> - mengutamakan kepentingan awam berbanding kepentingan individu - prinsip kesederhanaan diutamakan dalam aspek pengeluaran - sasaran pengeluaran adalah untuk semua masyarakat - setiap individu dijamin memperolehi barang keperluan asas - individu yang cukup syarat dihendaki membayar zakat - untuk merapatkan jurang pendapatan antara individu dalam masyarakat 	1 1 1 1 1 1 [Maksimum: 5 markah]
7	Persaingan yang adil dan saksama antara individu wujud dalam Ekonomi Islam <ul style="list-style-type: none"> - individu dan pihak swasta bebas mencari kekayaan - demi kebajikan dan kesejahteraan di dunia dan di akhirat - pengguna dan pengeluar berhak membuat keputusan ekonomi - pengguna bebas memilih barang atau pekerjaan yang halal - pengeluar bebas bersaing - untuk mendapat keuntungan - asalkan tidak menindas kepentingan orang lain - kerajaan mengawal kebebasan pengguna dan pengeluar melalui undang-undang dan peraturan 	1 1 1 1 1 1 1 1 [Maksimum: 5 markah]
8	Setuju <ul style="list-style-type: none"> - semua faktor pengeluaran dimiliki oleh kerajaan - keputusan ekonomi ditentukan oleh kerajaan - berlaku risiko kesilapan dalam pembuatan keputusan - individu tidak dibenarkan mengumpul kekayaan - individu tiada kebebasan memilih/individu tidak dapat mencapai kepuasan maksimum - kebajikan rakyat terjejas - tiada persaingan dalam kalangan firma - tiada inovasi keluaran/ciri keusahawanan terhad - ekonomi tidak dapat berkembang <p style="text-align: center;">ATAU</p> Tidak Setuju <ul style="list-style-type: none"> - menyeimbangkan agihan pendapatan - mengecilkan jurang pendapatan masyarakat - mengutamakan pengeluaran barang awam dan kebajikan rakyat - peruntukan sumber untuk kebajikan masyarakat - mengelakkan eksploitasi pengguna - pengeluaran berskala besar - kos pengeluaran rendah - harga barangan murah 	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 [Maksimum: 6 markah]
9	(a) Ekonomi Islam dapat mewujudkan keseimbangan antara kepentingan individu dan masyarakat dengan cara <ul style="list-style-type: none"> - matlamat utama individu dan masyarakat Islam adalah mencapai kebahagiaan di dunia dan akhirat (<i>al-falah</i>) - kepentingan awam lebih diutamakan daripada kepentingan individu - pengumpulan harta atau kekayaan secara berlebihan oleh individu tertentu dilarang (prinsip kesederhanaan amat diutamakan dalam penggunaan barang) - kekayaan negara harus dinikmati secara bersama oleh semua masyarakat - harta yang dianugerahkan oleh alam semula jadi perlu digunakan bersama dan tidak dimonopoli oleh satu pihak tertentu 	1 1 1 1 1

Soalan	Isi	Markah
	<p>Ini akan mengakibatkan berlakunya pengurangan import barangan berasaskan kelapa sawit. Situasi ini akan memperbaiki imbalan dagangan dan meningkatkan keluaran dalam negara kasar (KDNK) negara. Sudah tentu ianya bukan sahaja dapat memastikan pengguna memaksimumkan kepuasan tetapi juga meningkatkan taraf hidup mereka dan mengurangkan kebergantungan negara terhadap barang import terutama minyak yang lain. Firma juga mampu memaksimumkan keuntungan serta berupaya menjalankan penyelidikan dan pembangunan produk bagi memastikan kualiti kelapa sawit pada tahap terbaik.</p> <p>Walau bagaimanapun, kesan negatif yang mungkin dihadapi Johnny ialah apabila bilangan pengeluaran semakin bertambah maka akan wujud lebih penawaran kelapa sawit di pasaran. Situasi ini akan mendorong harga cenderung untuk turun.</p> <p style="text-align: center;">ATAU</p> <p>Ladang Ternakan Lembu</p> <p>Projek pilihan Johnny untuk memajukan ladang ternakan lembu akan memberi impak yang besar kepada pasaran tempatan kerana ia akan menyebabkan pengeluaran lembu dalam pasaran bertambah. Kesannya penawaran lembu akan meningkat seperti ditunjukkan dalam rajah di bawah.</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>Berdasarkan rajah di atas, titik keseimbangan pasaran asal E_0 dicapai apabila keluk S_0S_0 bersilang dengan keluk D_0D_0 di mana harga keseimbangan ialah P_0 dan kuantiti keseimbangan ialah Q_0.</p> <p>Apabila keluk penawaran lembu beralih ke kanan, iaitu keluk S_1S_1 bersilang dengan keluk permintaan D_0D_0, titik keseimbangan baharu dicapai pada E_1 pada tingkat harga keseimbangan baharu P_1 dan kuantiti keseimbangan baharu Q_1. Ini menunjukkan berlakunya pertambahan kuantiti penawaran lembu dan harga keseimbangan telah menurun.</p> <p>Tingkat permintaan masyarakat terhadap lembu tempatan meningkat berbanding dengan permintaan terhadap daging lembu import kerana secara relatifnya harga lembu tempatan lebih murah. Situasi ini akan membolehkan Johnny meningkatkan keuntungan menyebabkan Johnny boleh meningkatkan penyelidikan dan pembangunan keluaran daging lembu yang dihasilkan. Jika keperluan pasaran tempatan dapat dipenuhi dengan baik maka Johnny boleh meluaskan pasaran daging lembu dengan mengeksport ke luar negara. Situasi ini akan membantu memperbaiki imbalan dagangan negara.</p> <p>Namun begitu, kesan negatif yang mungkin dihadapi Johnny ialah jika bilangan pengeluaran semakin bertambah maka akan wujud lebih penawaran daging lembu di pasaran dan ianya akan mendorong harga daging lembu cenderung untuk turun.</p> <p>(c) Jenis pelaburan yang boleh dilakukan oleh Johnny yang merupakan penghindar risiko ialah membeli hartanah. Nilai hartanah akan sentiasa meningkat dan Johnny boleh mendapatkan keuntungan modal. Selain itu Johnny boleh membeli unit amanah kerana beliau akan menerima keuntungan dalam bentuk dividen. Johnny juga boleh membeli logam berharga seperti emas kerana nilainya yang stabil.</p>	<p>[Maksimum: 9 markah]</p> <p>[Maksimum: 6 markah]</p>

- II Salah – Berdasarkan hukum permintaan, keluk DD bercerun ke bawah dari kiri ke kanan.

12 C

Ulasan:

- I Betul – Definisi penawaran – penawaran merujuk kepada kuantiti sesuatu barang yang sanggup dan mampu ditawarkan oleh firma pada suatu tingkat harga tertentu dan dalam suatu tempoh masa tertentu.
- II Betul – Hukum penawaran menyatakan apabila
- harga meningkat $\uparrow$ kuantiti penawaran meningkat
  - harga menurun $\downarrow$ kuantiti penawaran menurun

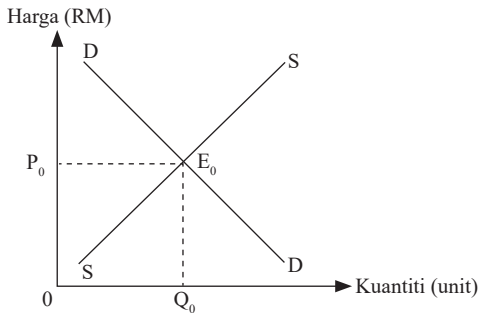
13 C

Ulasan: Jika jangkaan harga masa depan meningkat ia akan menyebabkan permintaan pada masa sekarang meningkat walaupun harga tetap sama. Kesannya, keluk D_0D_0 beralih ke D_2D_2 dan titik permintaan akan beralih dari M ke R.

14 D

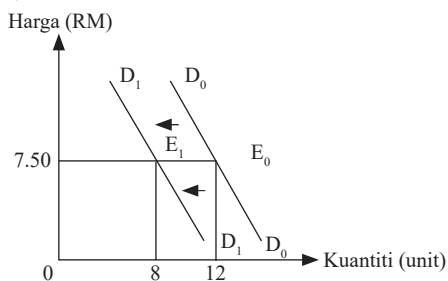
Ulasan: Keseimbangan pasaran berlaku apabila

- kuantiti permintaan dan kuantiti penawaran adalah sama
- keluk permintaan bersilang dengan keluk penawaran

15 A

Ulasan: Walaupun harga tetap sama pada RM7.50, kuantiti diminta berkurang. Maksudnya, keluk beralih ke kiri dari D_0D_0 ke D_1D_1 .

16 C

Ulasan:

- I Betul – Harga meningkat $\rightarrow$ permintaan menurun ($P\uparrow - D\downarrow$).
 – Harga menurun $\rightarrow$ permintaan meningkat ($P\downarrow - D\uparrow$).
 – Hukum DD menunjukkan harga dan kuantiti diminta mempunyai hubungan songsang/negatif.
- II Betul – Keluk permintaan bercerun ke bawah dari kiri ke kanan menunjukkan hubungan songsang antara harga dengan kuantiti diminta.

17 D

Ulasan: Peningkatan bantuan sara hidup merupakan bayaran pindahah yang membantu meningkatkan keupayaan belanja dan seterusnya permintaan terhadap barang-barang akan meningkat.

18 D

Ulasan: Peningkatan harga faktor pengeluaran akan meningkatkan kos pengeluaran firma. Kesan peningkatan kos pengeluaran akan menyebabkan keluk penawaran beralih ke kiri. Pemindahan keluk ke kiri berlaku walaupun harga barang tetap sama.

19 A

Ulasan: Peningkatan upah buruh akan menyebabkan kos pengeluaran firma meningkat. Kesan peningkatan kos pengeluaran menyebabkan keluk penawaran beralih ke kiri walaupun harga barang tetap.

20 B

Ulasan: Inovasi dalam pengeluaran merujuk kepada penemuan teknik/cara pengeluaran yang lebih baik. Kesannya, keluk penawaran beralih ke kanan. Akibatnya, keseimbangan berpindah dari titik E_0 ke E_1 dan harga barang menurun serta kuantiti keseimbangan meningkat.

21 C

Ulasan:

- I Betul – Keluk permintaan merujuk kepada kuantiti sesuatu barang atau perkhidmatan yang diminta oleh individu pada suatu tingkat harga dalam tempoh masa tertentu.
- II Betul – Keluk permintaan bercerun ke bawah dari kiri ke kanan menunjukkan hubungan songsang antara harga dengan kuantiti diminta.

22 C

Ulasan: **Barang S** dan **Barang T** merupakan barang pengganti, iaitu suatu barang yang boleh diganti dengan mudah oleh barang lain dan mempunyai kepuasan yang sama dari segi penggunaannya.

23 C

Ulasan: Lebih permintaan merujuk keadaan apabila kuantiti diminta melebihi kuantiti ditawarkan dalam pasaran pada suatu tingkat harga tertentu. Kesannya harga akan cenderung meningkat.

24 C

Ulasan: Cita rasa pengguna terhadap komputer riba terpakai meningkat berikutan sesi pembelajaran dalam talian.

25 C

Ulasan:

- I Betul – Hubungan songsang/negatif antara harga dan kuantiti diminta.
- II Betul – Hubungan songsang/negatif ini digambarkan oleh keluk permintaan yang mencerun ke bawah dari kiri ke kanan.

26 A

Ulasan:

- I Betul – Hukum penawaran menunjukkan hubungan langsung/positif antara harga dan kuantiti ditawarkan.
- II Salah – Hubungan langsung/positif ditunjukkan oleh keluk yang mencerun ke atas dari kiri ke kanan.

27 D

Ulasan: Keluk permintaan beralih ke kanan menunjukkan permintaan bertambah pada masa ini disebabkan jangkaan harga pada masa depan akan meningkat. Peningkatan duti eksais, pendapatan boleh cukai dan harga barang penggepan menyebabkan permintaan menurun.

28 A

Ulasan: Peningkatan teknologi biasanya meningkatkan efisiensi pengeluaran yang membolehkan pengeluar menawarkan lebih banyak barang pada setiap tingkat harga, menyebabkan keluk penawaran bergerak ke kanan.

29 D

Ulasan: Keluk penawaran beralih ke kanan menunjukkan peningkatan penawaran disebabkan kerajaan memberi subsidi dan penggunaan kecanggihan teknologi dalam penanaman sawit. Kemasukan buruh asing diperketat dan pembangunan kawasan perumahan menyebabkan penawaran akan menurun.

30 B

Ulasan: Kedai runcit yang beroperasi akan menyebabkan peningkatan permintaan dan dalam jangka masa tertentu firma akan menambah pengeluaran untuk menampung permintaan, maka penawaran juga akan bertambah. Ini ditunjukkan oleh kedua-dua keluk beralih ke kanan.

31 A

Ulasan: Jadual menunjukkan kuantiti permintaan daging kambing berkurang sedangkan harga tidak berubah. Ini disebabkan faktor selain harga barang itu yang menyebabkan keluk permintaan beralih ke kiri menunjukkan kuantiti diminta berkurang.

32 A

Ulasan:

- I Betul – Hukum permintaan menyatakan bahawa apabila harga menurun, kuantiti yang diminta akan meningkat.
II Salah – Hukum permintaan menyebabkan keluk permintaan mencerun ke bawah dari kiri ke kanan, bukan ke atas.

33 D

Ulasan:

- I Salah – Hukum penawaran menyatakan bahawa jika harga barang meningkat, kuantiti yang ditawarkan akan meningkat, bukan berkurang.
II Salah – Terdapat hubungan positif antara harga barang dengan kuantiti yang ditawarkan dalam hukum penawaran.

34 A

Ulasan:

- Harga meningkat RM6 ke RM12 dan kuantiti turun 30kg ke 10kg.

$$- E_d = \frac{\Delta Q}{Q_0} \times \frac{P_0}{\Delta P} \\ = \frac{20}{30} \times \frac{6}{6} = \frac{2}{3} = 0.67$$

35 B

Ulasan:

- Barang X $\rightarrow E_s = \frac{\% \Delta Q}{\% \Delta P} = \frac{25}{40} = 0.625 \rightarrow E_s < 1$
– Keanjalan penawaran kurang dari satu maka keluk penawaran lebih curam.

$$- \text{Barang Y} \rightarrow E_s = \frac{\% \Delta Q}{\% \Delta P} = \frac{50}{30} = 1.67 \rightarrow E_s < 1$$

- Keanjalan penawaran lebih dari satu maka keluk penawaran lebih landai.

36 D

Ulasan:

- Harga $\uparrow$ RM1.50 $\rightarrow$ RM2.00.
– Kuantiti penawaran $\uparrow$ 160 $\rightarrow$ 260 unit.

$$- E_s = \frac{\Delta Q}{Q_0} \times \frac{P_0}{\Delta P} \\ = \frac{100}{160} \times \frac{1.50}{0.50} = \frac{2}{3} \\ = 1.88$$

37 B

Ulasan:

- Harga naik daripada RM6 kepada RM12 dan permintaan kurang 30 $\rightarrow$ 10kg.

$$- E_d = \frac{\Delta Q}{Q_0} \times \frac{P_0}{\Delta P} \\ = \frac{20}{30} \times \frac{6}{6} \\ = 0.67$$

38 C

Ulasan:

- Barang anjal ialah barang kilang/barang tahan lama.
– Nilai keanjalan penawaran lebih dari satu ($E_s > 1$).
– Penawaran barang lebih responsif terhadap perubahan harga.
– $\% \Delta Q_s > \% \Delta P$.
– Keluk penawaran lebih landai.

39 A

Ulasan:

- I Betul – Keanjalan harga permintaan mengukur peratus perubahan kuantiti diminta akibat daripada peratus perubahan harga barang itu.
– $E_d = \% \Delta Q_d \rightarrow$ akibat $\rightarrow \% \Delta P$.
II Salah – Bagi barang yang lebih anjal (keluk DD landai/anjal) firma perlu menurunkan harga untuk meningkatkan hasil jualan/keuntungan.

40 C

Ulasan:

- Harga naik dari RM8 $\rightarrow$ RM10.
– Kuantiti kurang dari 6 unit $\rightarrow$ 4 unit.

$$- E_d = \frac{\Delta Q}{Q_0} \times \frac{P_0}{\Delta P} \\ = \frac{2}{6} \times \frac{8}{2} = 1.33$$

41 C

Ulasan:

$$- E_d = \frac{\% \Delta Q_d}{\% \Delta P} \rightarrow E_d P = \frac{5}{10} = 0.5$$

$$E_d Q = \frac{20}{5} = 4$$

- Bagi barang lebih anjal, pengeluar perlu menurunkan harga supaya jumlah hasil meningkat.

42 D

Ulasan:

$$E_s = \frac{\Delta Q}{Q_0} \times \frac{P_0}{\Delta P}$$

$$2 = \frac{x - 22}{22} \times \frac{4}{3}$$

$$2 \times \frac{3}{4} = \frac{x - 22}{22}$$

$$\frac{3}{2} = \frac{x - 22}{22}$$

$$\frac{3}{2} \times 22 = x - 22$$

$$33 = x - 22$$

$$33 + 22 = x$$

$$x = 55$$

43 A

Ulasan: Penawaran tidak anjal mempunyai

- keluk penawarannya berbentuk lebih curam
- $\% \Delta Q_s < \% \Delta P$
- $E_s < 1$ atau pekali keanjalan kurang daripada satu

44 D

Ulasan:

$$E_d = \frac{\Delta Q}{Q_0} \times \frac{P_0}{\Delta P}$$

$$= \frac{15}{20} \times \frac{6}{2}$$

$$= 0.75 \times 3$$

$$= 2.25$$

45 B

Ulasan: Nilai keanjalan permintaan 1.5 menunjukkan **Barang B** lebih anjal dan contoh barang lebih anjal ialah barang-barang kilang. Jika nilai $E_d > 1$ ini bermakna keluk DD lebih landai dan kuantiti permintaan lebih responsif terhadap perubahan harga ($\% \Delta Q_d > \% \Delta P$).

46 C

Ulasan: Keluk permintaan pada Rajah 5 lebih landai bermakna nilai $E_d > 1$. Jika sesuatu barang lebih anjal bermakna peratus perubahan dalam kuantiti diminta lebih daripada peratus perubahan dalam harga barang ($\% \Delta Q_d > \% \Delta P$).

47 C

Ulasan:

$$- E_d = \frac{\% \Delta Q_d}{\% \Delta P} = \frac{20}{30} = \frac{2}{3} = 0.67$$

- $E_d < 1$ / keanjalan permintaan kurang daripada satu.

- Pengeluar perlu menaikkan harga barang kurang anjal supaya jumlah hasil meningkat.

48 D

Ulasan:

- Keluk penawaran adalah anjal/lebih anjal/lebih landai.
- Kuantiti berubah lebih besar daripada perubahan dalam harga barang.
- Biasanya, barangan kilang seperti kamera, berkeanjalan lebih daripada satu.

49 A

Ulasan: Barang **W** ialah barang anjal kerana peningkatan harga barang menyebabkan penurunan dalam jumlah hasil. Perubahan kuantiti diminta barang **W** lebih responsif terhadap perubahan harga.

50 D

Ulasan:

$$E_s = \frac{\text{Peratus perubahan kuantiti ditawarkan}}{\text{Peratus perubahan harga}}$$

$$= \frac{20 \text{ unit} - 8 \text{ unit}}{8 \text{ unit}}$$

$$= \frac{\text{RM4} - \text{RM2}}{\text{RM2}}$$

$$= \frac{1.5}{1}$$

$$= 1.50$$

51 D

Ulasan: Barang **X** merupakan barang anjal, iaitu barang mewah dan beban cukai yang ditanggung oleh pengeluar lebih besar daripada pengguna kerana pengeluar sukar memindahkan beban cukai kepada pengguna dengan cara menaikkan harga barang **X**.

52 A

Ulasan:

- I Betul - Nilai pekali keanjalan harga penawaran melebihi 1 adalah anjal.
- II Salah - Barang pertanian adalah contohnya, barang tak anjal.

53 B

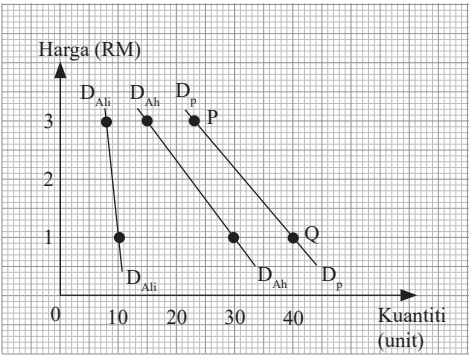
Ulasan: Keluk permintaan tersebut berbentuk landai. Ini menunjukkan perubahan kuantiti lebih besar berbanding perubahan harga yang bersifat anjal. Penurunan harga sedikit menyebabkan kuantiti permintaan bertambah dengan banyak. Pengguna responsif terhadap perubahan harga.

54 D

Ulasan: Bilangan barang pengganti yang banyak biasanya meningkatkan keanjalan harga permintaan kerana pengguna mempunyai pilihan untuk beralih kepada barang lain jika harga barang tersebut meningkat.

55 A

Ulasan: Keluk penawaran tersebut berbentuk landai. Ini menunjukkan perubahan kuantiti lebih besar berbanding perubahan harga yang bersifat anjal. Kenaikan harga sedikit menyebabkan kuantiti penawaran bertambah dengan banyak. Nilai pekali keanjalan 2.0 adalah nilai yang anjal melebihi 1.

Soalan	Isi	Markah						
1	 <p>– Pada tingkat harga RM3, kuantiti diminta oleh Ali ialah 8 unit dan kuantiti diminta oleh Ahmad ialah 15 unit, maka permintaan pasaran 23 unit (8 + 15) dan ditunjukkan oleh titik P</p> <p>– Pada tingkat harga RM1, kuantiti diminta oleh Ali ialah 10 unit dan kuantiti diminta oleh Ahmad ialah 30 unit, maka permintaan pasaran 40 (10 + 30) unit dan ditunjukkan oleh titik Q</p> <p>– Apabila titik A dan titik B digabungkan terbentuklah keluk permintaan pasaran (D_pD_p)</p> <p>– Keluk permintaan pasaran mencerun ke bawah dari kiri ke kanan</p> <p>– Hubungan antara harga dengan kuantiti diminta adalah secara songsang</p> <p>– Keluk permintaan pasaran (D_pD_p) lebih landai dari keluk permintaan Ali dan keluk permintaan Ahmad</p>	<p>3</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>[Maksimum: 6 markah]</p>						
2	<p>Jadual permintaan</p> <table border="1" data-bbox="435 911 968 1029"> <thead> <tr> <th>Harga (RM)</th> <th>Kuantiti diminta (unit)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>10</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>20</td> <td>20</td> </tr> </tbody> </table> <p>Hukum permintaan ialah</p> <p>– semakin tinggi harga sesuatu barang semakin kurang kuantiti diminta.</p> <p>– apabila harga meningkat dari RM10 ke RM20 kuantiti diminta jatuh dari 50 unit ke 20 unit.</p> <p>– semakin rendah harga sesuatu barang semakin banyak kuantiti diminta.</p> <p>– apabila harga jatuh dari RM20 ke RM10 kuantiti diminta meningkat dari 20 unit ke 50 unit.</p> <p>– hubungan antara harga dengan kuantiti diminta adalah negatif atau songsang</p>	Harga (RM)	Kuantiti diminta (unit)	10	50	20	20	<p>2</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>[Maksimum: 5 markah]</p>
Harga (RM)	Kuantiti diminta (unit)							
10	50							
20	20							
3	<p>Tiga penentu permintaan bukan harga barang itu ialah</p> <p>(i) Cita rasa</p> <p>– apabila individu gemar kepada sesuatu barangan maka permintaan akan meningkat</p> <p>– apabila individu tidak menyukai sesuatu barangan maka permintaan akan menurun</p> <p>(ii) Pendapatan</p> <p>– jika pendapatan individu meningkat maka permintaan terhadap barangan juga meningkat</p> <p>– jika pendapatan individu menurun maka permintaan terhadap barangan turut berkurang</p> <p>(iii) Jangkaan harga masa depan</p> <p>– apabila harga sesuatu barangan dijangka akan menurun pada masa hadapan, maka permintaan masa kini akan berkurang</p> <p>– apabila harga sesuatu barangan dijangka akan meningkat pada masa hadapan, maka permintaan masa kini akan meningkat</p> <p>Faktor lain yang boleh diterima adalah:</p> <p>– harga barang lain</p> <p>– musim</p> <p>– dasar kerajaan</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>[Maksimum: 6 markah]</p>						

Soalan	Isi	Markah								
4	<p>Perbandingan antara barang pengganti dengan barang penggenap ialah</p> <p>(i) Persamaan</p> <ul style="list-style-type: none"> - merupakan barang berkait - menunjukkan perubahan permintaan - merupakan penentu permintaan harga barang lain/penentu bukan harga barang itu <p>(ii) Perbezaan</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Barang Pengganti</th> <th style="text-align: center;">Barang Penggenap</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Barang yang boleh diganti dengan mudah oleh barang lain dari segi penggunaannya</td> <td>Barang yang perlu digunakan bersama dengan barang lain</td> </tr> <tr> <td>Hubungan positif/langsung antara harga sesuatu barang dengan permintaan barang penggantinya</td> <td>Hubungan songsang/negatif antara harga sesuatu barang dengan permintaan barang penggenapnya</td> </tr> <tr> <td>Contohnya, daging dan ikan</td> <td>Contohnya, pencetak dan kartrij</td> </tr> </tbody> </table> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>Harga daging (RM)</p> <p>Kuantiti ikan (kg)</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Harga pencetak (RM)</p> <p>Kuantiti kartrij (unit)</p> </div> </div>	Barang Pengganti	Barang Penggenap	Barang yang boleh diganti dengan mudah oleh barang lain dari segi penggunaannya	Barang yang perlu digunakan bersama dengan barang lain	Hubungan positif/langsung antara harga sesuatu barang dengan permintaan barang penggantinya	Hubungan songsang/negatif antara harga sesuatu barang dengan permintaan barang penggenapnya	Contohnya, daging dan ikan	Contohnya, pencetak dan kartrij	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1 + 1</p> <p>1 + 1</p> <p>1 + 1</p> <p>1 + 1</p> <p>[Maksimum: 5 markah]</p>
Barang Pengganti	Barang Penggenap									
Barang yang boleh diganti dengan mudah oleh barang lain dari segi penggunaannya	Barang yang perlu digunakan bersama dengan barang lain									
Hubungan positif/langsung antara harga sesuatu barang dengan permintaan barang penggantinya	Hubungan songsang/negatif antara harga sesuatu barang dengan permintaan barang penggenapnya									
Contohnya, daging dan ikan	Contohnya, pencetak dan kartrij									
5	<p>Penentu yang menyebabkan peralihan keluk D_0D_0 ke D_1D_1 ialah</p> <p>Harga barang lain/harga barang pengganti/harga barang penggenap</p> <ul style="list-style-type: none"> - harga barang pengganti naik - harga barang penggenap turun <p>Jangkaan harga pada masa depan</p> <ul style="list-style-type: none"> - harga dijangka naik pada masa depan <p>Pendapatan individu</p> <ul style="list-style-type: none"> - pendapatan individu meningkat - kuasa beli individu meningkat <p>Cita rasa</p> <ul style="list-style-type: none"> - pengguna suka terhadap barang tersebut - iklan dan promosi menarik minat pengguna <p>Musim</p> <ul style="list-style-type: none"> - musim perayaan/musim cuti persekolahan <p>Dasar kerajaan</p> <ul style="list-style-type: none"> - kerajaan beri bantuan rakyat/subsidi - kerajaan turunkan cukai pendapatan 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>[Maksimum: 6 markah]</p>								
6	<p>Faktor yang mempengaruhi keanjalan harga penawaran suatu barang ialah</p> <p>(i) Tambahan kos</p> <ul style="list-style-type: none"> - tambahan kos yang sedikit maka penawaran anjal atau tambahan kos yang banyak maka penawaran tak anjal <p>(ii) Corak penggunaan faktor pengeluaran</p> <ul style="list-style-type: none"> - faktor pengeluaran mudah diperolehi maka penawaran anjal atau faktor pengeluaran sukar diperolehi maka penawaran tak anjal <p>(iii) Jangka masa pengeluaran</p> <ul style="list-style-type: none"> - dalam jangka masa panjang penawaran anjal atau dalam jangka masa pendek penawaran tak anjal <p>(iv) Bilangan firma dalam pasaran</p> <ul style="list-style-type: none"> - banyak firma dalam pasaran maka penawaran anjal atau sedikit firma dalam pasaran maka penawaran tak anjal 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>								

Soalan	Isi	Markah
	(v) Mobiliti faktor pengeluaran <ul style="list-style-type: none"> – faktor pengeluaran mudah dipindahkan maka penawaran anjal atau faktor pengeluaran sukar dipindahkan maka penawaran tak anjal (vi) Ketersediaan stok dan inventori <ul style="list-style-type: none"> – stok atau inventori banyak maka penawaran anjal atau stok atau inventori sedikit maka penawaran tak anjal <p style="text-align: right;">[Pilih mana-mana tiga]</p>	1 1 1 1 [Maksimum: 6 markah]
7	Penentu keanjalan harga penawaran yang menyebabkan penawaran barang pertanian menjadi tidak anjal ialah <p>Tambahan kos</p> <ul style="list-style-type: none"> – tambahan kos yang besar bagi barang pertanian <p>Corak penggunaan faktor pengeluaran</p> <ul style="list-style-type: none"> – faktor pengeluaran barang pertanian sukar diperolehi <p>Jangka masa pengeluaran</p> <ul style="list-style-type: none"> – penawaran barang pertanian sukar ditambah dalam jangka masa pendek <p>Bilangan firma dalam pasaran</p> <ul style="list-style-type: none"> – tidak banyak firma yang mengeluarkan barang pertanian <p>Mobiliti faktor pengeluaran</p> <ul style="list-style-type: none"> – sukar dipindahkan faktor pengeluaran yang digunakan dalam pengeluaran barang pertanian <p>Ketersediaan stok atau inventori</p> <ul style="list-style-type: none"> – stok barang pertanian tidak banyak 	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 [Maksimum: 6 markah]
8	Perbezaan keanjalan harga permintaan bagi kedua-dua barang tersebut ialah <p><u>Beras</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – barang keperluan/barang mesti – keanjalan permintaan kurang daripada satu – $E_d < 1$ atau $0 < E_d < 1$ – kuantiti permintaan kurang responsif terhadap perubahan harga – $\% \Delta Q_d < \% \Delta P$ – keluk permintaan curam – pengeluar perlu menaikkan harga untuk meningkatkan hasil – jika harga naik 1%, kesannya kuantiti turun kurang daripada 1% <p><u>Gelang Emas</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – barang kehendak/barang mewah – keanjalan permintaan lebih daripada satu – $E_d < 1$ atau $0 < E_d < 1$ – kuantiti permintaan lebih responsif terhadap perubahan harga – $\% \Delta Q_d < \% \Delta P$ – keluk permintaan curam – pengeluar perlu menaikkan harga untuk meningkatkan hasil – jika harga naik 1%, kesannya kuantiti turun kurang daripada 1% 	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 [Maksimum: 6 markah]
9	(i) Keanjalan harga permintaan barang tersebut ialah $E_d = \frac{\text{Peratus perubahan kuantiti diminta}}{\text{Peratus perubahan harga}}$ $= \frac{20\%}{40\%}$ $= 0.5$ (ii) Nilai keanjalan harga permintaan tersebut ialah <ul style="list-style-type: none"> – tidak anjal – nilai pekali keanjalan kurang daripada $1/E_d < 1$ – peratus perubahan kuantiti diminta kurang daripada peratus perubahan – contohnya, jenis barang adalah barang keperluan – bentuk keluk adalah curam/lakar keluk diterima – pengguna kurang responsif terhadap perubahan harga 	1 1 1 1 1 1 1 [Maksimum: 2 markah]

Soalan	Isi	Markah
	<ul style="list-style-type: none"> - jika harga dinaikkan 1%, kuantiti diminta menurun 0.5% - strategi pengeluar menaikkan harga - kurang barang pengganti/barang tidak tahan lama/jangka masa pendek/nisbah perbelanjaan kecil berbanding pendapatan/bilangan penggunaan terhad 	1 1 1 [Maksimum: 5 markah]
10	(i) Nilai keanjalan harga penawaran barang tersebut ialah $Es = \frac{\% \Delta Q}{\% \Delta P}$ $= \frac{1\%}{2\%}$ $= 0.5$ (ii) Nilai keanjalan harga penawaran barang di 10(i) <ul style="list-style-type: none"> - tidak anjal - nilai keanjalan kurang dari 1 - apabila harga berubah 1% kuantiti penawaran berubah 0.5% sahaja - apabila harga meningkat 1% kuantiti penawaran meningkat 0.5 % sahaja 	1 1 1 [Maksimum: 2 markah] 1 1 1 1 1 [Maksimum: 2 markah]
11	Sebab berlakunya peningkatan jualan kereta X70 ialah <ul style="list-style-type: none"> - ia merupakan model kereta Proton yang telah memenangi pengiktirafan berprestij dari Anugerah Kereta Tahunan Malaysia - kereta ini dibuat dengan inovasi teknologi yang moden - mudah untuk mendapatkan pinjaman sewa beli kepada pembeli yang layak (pendapatan rakyat tinggi dan stabil) - kereta X70 mampu bersaing dengan kereta-kereta import, akibatnya jualan bertambah/Proton ingin menguasai pasaran tempatan - mungkin subsidi yang diberi oleh kerajaan kepada pembeli kereta tempatan menjadikan jualan meningkat - kelonggaran dan syarat-syarat sewa beli di negara kita mungkin menyebabkan salah satu sebab peningkatan jualan kereta X70 - cita rasa pengguna meningkat terhadap kereta X70 menyebabkan jualan kereta tersebut meningkat - jangkaan harga masa depan bagi kereta X70 mungkin akan meningkat, akibatnya permintaan dan jualan kereta tersebut bertambah - harga barang lain - harga barang pengganti bagi kereta X70 yang terlalu tinggi menyebabkan peningkatan jualan kereta tersebut - harga barang itu sendiri - harga kereta X70 itu sendiri murah, ini mungkin menyebabkan berlaku peningkatan jualan kereta tersebut - rakyat Malaysia menyukai keluaran tempatan (lebih patriotik) 	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 [Maksimum: 6 markah]
12	(a) Kesan prestasi jualan pada bulan April kepada PERODUA ialah <ul style="list-style-type: none"> - prestasi jualan merosot 17% / 20 399 unit - jumlah hasil jatuh/jumlah jualan menurun - keuntungan syarikat merosot - aktiviti R&D terjejas - pelaburan baharu berkurang - ganjaran/bonus pekerja berkurang/komisen berkurang - imej syarikat terjejas - keyakinan pelanggan terjejas/hilang pelanggan/permintaan menurun - produktiviti syarikat terhad - daya saing PERODUA merosot - syarikat perlu mengubah suai strategi pemasaran - contohnya, meningkatkan promosi jualan - kereta merupakan barang anjal/mewah/kehendak/perkilangan 	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1

5 **D**
Ulasan: Perintah sedia ada/arahan tetap daripada pendeposit akaun semasa atau akaun tabungan bank perdagangan untuk membuat bayaran tetap, berulang pada tarikh dan masa yang telah ditetapkan (sewa rumah/ansuran kereta/pinjaman bank/insurans).

6 **C**
Ulasan:
 – Pemegang akaun semasa di bank perdagangan boleh mengeluarkan wang melebihi baki wang di dalam akaunnya.
 – Walaupun jumlah overdraf yang diluluskan adalah banyak tetapi faedah hanya dikenakan terhadap jumlah.

7 **C**
Ulasan: Bank pusat/Bank Negara Malaysia memberi pinjaman kepada kerajaan apabila perbelanjaan kerajaan melebihi hasil kerajaan (kekurangan kewangan).

8 **C**
Ulasan: Nilai wang yang stabil untuk jangka panjang membolehkan wang berfungsi sebagai alat bayaran tertunda.

9 **A**
Ulasan: Simpanan tetap akan dibayar kadar faedah yang tinggi dan bergantung kepada tempoh simpanan, iaitu lagi lama lagi tinggi kadar faedah dibayar.

10 **D**
Ulasan: Perintah sedia ada/arahan tetap ialah di mana pelanggan bank memberi arahan kepada bank supaya membuat bayaran berulang dengan jumlah yang sama banyak, pada tarikh yang sama. Contohnya, ansuran bulanan kereta, premium insurans dan sewa rumah.

11 **C**
Ulasan: Bai Bithaman Ajil ialah di mana Bank Islam membeli sesuatu aset tetap dan menjual semula kepada pelanggan yang mengehendaki aset itu dengan untung margin.
 – bank membeli rumah = RM120 000
 – untung margin = RM30 000
 – harga jualan = RM150 000

12 **B**
Ulasan:
 I Salah – Overdraf merupakan pengeluaran sejumlah wang melebihi jumlah baki yang ada di dalam akaun semasa setakat had yang diluluskan.
 II Betul – Overdraf merupakan pinjaman yang diberi kepada pemegang akaun semasa setakat had maksimum yang diluluskan oleh bank perdagangan.

13 **B**
Ulasan:
 I Salah – Pulangan pelaburan tidak tetap, boleh untung ataupun rugi tetapi tabungan memberi faedah yang telah ditetapkan dan terjamin.
 II Betul – Pelaburan boleh mengalami kerugian tetapi tabungan memberi pulangan tetap, iaitu faedah.

14 **A**
Ulasan:
 – BNM mengawal inflasi dengan meningkat kadar bunga atas tabungan dan pinjaman.
 – Peningkatan kadar bunga di bank perdagangan akan menyebabkan tabungan meningkat dan pinjaman rakyat dari bank berkurang.
 – Penurunan pinjaman dan peningkatan tabungan akan mengurangkan bekalan wang dalam ekonomi dan dapat mengawal inflasi.

15 **A**
Ulasan: Perintah sedia ada merupakan arahan daripada pemegang akaun tabungan atau akaun semasa kepada bank untuk membuat bayaran tetap dan berulang pada tarikh yang telah ditetapkan.

16 **A**
Ulasan:
 Faedah = Jumlah overdraf × Kadar faedah
 = RM6 000 × 0.04
 = RM240
 Jumlah yang perlu dibayar semula
 = Jumlah overdraf + Faedah
 = RM6 000 + RM240
 = RM6 240
 Jadi, jumlah yang perlu dibayar semula oleh Puan Yana untuk kemudahan overdraf selama setahun adalah RM6 240.

17 **A**
Ulasan:
 – Pendapatan benar = $\frac{\text{Pendapatan wang}}{\text{Harga purata}}$
 – $\frac{\text{RM5 000}}{\text{RM}(6 + 10 + 15) / 3} = \frac{\text{RM5 000}}{\text{RM10.33}} = 484.03 \text{ unit}$
 – $\frac{\text{RM5 000}}{\text{RM20}} = 250 \text{ unit}$
 – Pendapatan benar/kuasa beli menurun.

18 **D**
Ulasan:
 – Tanah (sewa).
 – Di Tabung Haji (menerima dividen simpanan).
 – Perniagaan busana (untung).

19 **D**
Ulasan:
 I Salah – Menukarkan barang separuh siap menjadi barang siap adalah sektor kedua.
 II Salah – Sektor ketiga dikenal sebagai sektor tertier.

20 **B**
Ulasan: Sektor kedua (sekunder) terdiri daripada sektor perindustrian dan sektor pembinaan.

21 **D**
Ulasan:
 – X = untung.
 – Untung ialah ganjaran/pulangan yang diterima oleh usahawan hasil daripada perniagaan yang dijalankan.

- 22 **A**
Ulasan: Pendapatan daripada faktor produktif ialah
 – buruh (upah) = RM2 000
 – tanah (sewa) = RM300
 – jumlah = RM2 300
- 23 **D**
Ulasan: Sektor ketiga terdiri daripada pelbagai perkhidmatan yang dibekalkan dalam pasaran. Aktiviti pemasaran tergolong dalam sektor ketiga.
- 24 **B**
Ulasan:
 – Faedah sampingan ialah kemudahan yang disediakan oleh majikan kepada pekerjanya. Contohnya, kerajaan menyediakan tempat tinggal kepada pegawai polis dan anggota tentera.
 – Faedah sampingan hanya boleh dinikmati oleh pekerja semasa mereka berada dalam perkhidmatan.
- 25 **D**
Ulasan:
 – Menyumbangkan tenaga mental atau fizikal dalam proses pengeluaran (buruh → upah).
 – Memberi hak penggunaan kepada orang lain (tanah → sewa).
 – Sanggup menanggungkan perbelanjaan semasa, berpisah dengan wang tunai serta menanggung risiko (modal → faedah).
 – **Y** (usahawan → ganjarannya → untung).
- 26 **D**
Ulasan: Adibah seorang ibu tunggal yang mempunyai empat orang anak menjalankan perniagaan batik secara dalam talian memberi masa kepada Adibah bersama anak-anaknya dan pada masa yang sama boleh mencari sumber pendapatan. Waktu bekerja yang fleksibel menyebabkan beliau memilih jenis kerja ini.
- 27 **A**
Ulasan: Faedah dibayar kerana individu sanggup menanggungkan perbelanjaan semasa, berpisah dengan wang tunai serta menanggung risiko kejatuhan nilai wang.
- 28 **D**
Ulasan: Sektor utama merujuk kepada aktiviti yang melibatkan pengambilan sumber asli secara langsung, seperti pertanian, perikanan, perlombongan, dan kuari.
- 29 **C**
Ulasan: Dividen merupakan sebahagian daripada keuntungan syarikat yang dibayar kepada pemegang saham syarikat. Merupakan kepada pemilik modal wang.
- 30 **B**
Ulasan: Langkah-langkah menyediakan belanjawan peribadi
 – mengenal pasti punca pendapatan dan potongan wajib serta pendapatan boleh guna
 – mencatat semua perbelanjaan yang perlu dilakukan
 – menyusun perbelanjaan mengikut keutamaan
 – mengimbangkan anggaran pendapatan boleh guna dan perbelanjaan
- 31 **A**
Ulasan:
 I Betul – Barang-barang yang diperlukan untuk hidup yang selesa dikenali kehendak pengguna.
 II Salah – Kehendak manusia ialah tidak terhad.
- 32 **D**
Ulasan: Kepentingan belanjawan peribadi
 – membolehkan individu mendahulukan perkara penting
 – membantu individu menabung
 – membantu menyelaraskan perbelanjaan mengikut pendapatan
 – mengelakkan hutang
 – mengelakkan kenaikan harga barang atau inflasi
- 33 **A**
Ulasan:
 – Potongan-potongan wajib terdiri daripada caruman KWSP, cukai pendapatan, zakat dan PERKESO.
 – Potongan-potongan wajib = zakat + KWSP + cukai pendapatan
 = RM(150 + 200 + 55)
 = RM405
- 34 **B**
Ulasan: Selepas mencatat semua perbelanjaan yang dilakukan dalam bulan itu → perlu menyusun perbelanjaan mengikut keutamaan.
- 35 **B**
Ulasan:
 – Mengusahakan perniagaan akan menerima untung daripada perniagaan itu.
 – Menyewakan sebahagian daripada ruang restorannya kepada peniaga kosmetik akan memberi sewa kepada Amran.
- 36 **B**
Ulasan:
 – Barang keperluan tidak dipengaruhi oleh saiz pendapatan walaupun saiz pendapatan yang berbeza-beza, barang keperluan yang digunakan adalah sama (pakaian/makanan/tempat tinggal).
 – Kerajaan campur tangan dalam penentuan harga barang keperluan contohnya, harga gula dan minyak dikawal oleh kerajaan.
- 37 **A**
Ulasan:
 I Betul – Pendapatan boleh guna diperoleh apabila potongan-potongan wajib ditolak daripada pendapatan individu.
 – Pendapatan boleh guna digunakan untuk membeli barang tahan lama (rumah), barang tidak tahan lama (makanan), belanja atas perkhidmatan (elektrik) dan bakinya ditabung.
 II Salah – Barang tahan lama biasanya berharga mahal dan melibatkan perbelanjaan besar (contohnya, kereta yang melibatkan belanja besar/mahal).

- 38 A**
Ulasan:
 I Betul – Salah satu kelebihan pembelian secara kredit adalah di mana pembeli perlu merancang perbelanjaan terlebih dahulu sebelum membuat pembelian secara kredit.
 II Salah – Pembelian barang tahan lama secara tunai akan menyebabkan pembeli sukar mendapatkan perkhidmatan selepas jualan. Jika pengguna membeli barang secara kredit, pihak penjual/syarikat penjual akan memberi perkhidmatan selepas jualan kerana ansuran bulanan belum habis dibayar. Jika tidak mendapat perkhidmatan, pembeli akan marah dan enggan membayar ansuran bulanan.
- 39 A**
Ulasan: Pembayaran premium insurans nyawa dan pembelian mesin pengering baju merupakan perbelanjaan penggunaan individu manakala zakat pendapatan dan caruman KWSP merupakan potongan wajib.
- 40 B**
Ulasan: Kelebihan bayaran tunai ialah harga lebih murah kerana tidak melibatkan kadar faedah dan pengguna dapat menikmati diskaun tunai.
- 41 B**
Ulasan:
 I Salah – Keperluan adalah sesuatu yang dipenuhi terlebih dahulu.
 II Betul – Contohnya, kehendak ialah pakej pelancongan.
- 42 D**
Ulasan: Keperluan ialah makanan, pakaian, dan tempat tinggal adalah sama untuk semua manusia, sementara kehendak berbeza-beza bergantung kepada individu dan budaya.
- 43 C**
Ulasan: II menunjukkan bahawa Encik Fauzi membuat catatan sumber pendapatannya, dan III menunjukkan bahawa Puan Yusmaini mengenal pasti potongan wajib yang dibayar. Kedua-dua langkah ini penting dalam penyediaan belanjawan peribadi.
- 44 C**
Ulasan: Belanjawan peribadi membantu individu merancang dan mengawal perbelanjaan mereka agar sepadan dengan pendapatan yang diterima, memastikan kewangan dapat diurus dengan baik.
- 45 A**
Ulasan:
 I Betul – Potongan wajib seperti cukai dan caruman akan mengurangkan pendapatan semasa individu.
 II Salah – Caruman insurans nyawa bukan potongan wajib tetapi perbelanjaan.

Kertas 2

Soalan	Isi	Markah
1	Fungsi bank pusat sebagai jurubank kepada bank perdagangan ialah (i) Menyediakan akaun penjelasan antara bank – menyediakan rumah penjelasan untuk menyelaraskan hutang atau cek antara bank (ii) Menjaga rizab berkanun – simpanan wajib bank perdagangan di bank pusat (iii) Sumber pinjaman terakhir kepada bank perdagangan – bank perdagangan yang menghadapi masalah kecairan di luar jangka maka boleh mendapatkan pinjaman dari bank pusat	1 1 1 1 1 1 1 [Maksimum: 4 markah]
2	Bank pusat menstabilkan nilai mata wang negara dengan cara – mewujudkan sandaran minimum iaitu 80.59% dalam bentuk emas dan rizab antarabangsa – bank pusat campur tangan dalam pasaran pertukaran asing (FOREX) – jika nilai RM jatuh berbanding pound sterling maka bank pusat akan membeli RM dan menjual pound sterling – kesannya nilai RM akan meningkat – mengawal inflasi dengan menggunakan alat dasar kewangan – supaya kadar inflasi dalam negara berada pada paras terkawal	1 1 1 1 1 1 1 [Maksimum: 4 markah]
3	Bank pusat mentadbir akaun negara dengan – menguruskan akaun kewangan/akaun pinjaman kewangan – mencatat semua hasil/pendapatan kerajaan – mencatat semua perbelanjaan kerajaan – menerima pembayaran/deposit bagi pihak kerajaan – contohnya, kompaun/denda	1 1 1 1 1

Soalan	Isi	Markah
	<ul style="list-style-type: none"> - membuat pembayaran bagi pihak kerajaan - contohnya, mengeluarkan cek daripada akaun negara 	1 1 [Maksimum: 4 markah]
4	(i) Jenis akaun yang sesuai untuk keperluan Alya ialah akaun tabungan/simpanan. (ii) Kemudahan yang diperoleh daripada jenis akaun tersebut ialah <ul style="list-style-type: none"> - pendeposit boleh mengeluarkan atau menandatangani wang pada bila-bila masa - pendeposit menerima faedah atau dividen - boleh mengeluarkan wang menggunakan kad juruwang elektronik (ATM) atau kad debit/ boleh melakukan pengeluaran wang pada bila-bila masa - pendeposit boleh menandatangani wang menggunakan mesin deposit tunai - pendeposit menikmati kemudahan perbankan Internet (<i>online banking</i>) - pemindahan wang antara bank - pembayaran bil/bayaran ansuran bulanan - pembayaran arahan tetap/perintah sedia ada (ansuran pinjaman kereta) - pembayaran pindahan kredit (pembayaran gaji kepada pekerja oleh majikan) - pembayaran debit langsung (membayar bil-bil kepada pembekal) 	[Maksimum: 1 markah] 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 [Maksimum: 4 markah]
5	Fungsi wang tersebut ialah Alat bayaran tertunda <ul style="list-style-type: none"> - digunakan untuk bayaran ansuran - RM80.20 sebulan - jualan secara kredit/hutang - mesin basuh diperoleh dahulu sebelum habis bayar Alat ukuran nilai <ul style="list-style-type: none"> - merujuk pada harga barangan - nilai RM/disebut dalam nilai wang - RM2888.00 - harga boleh dibandingkan 	1 [Maksimum: 6 markah]
6	Jenis pendapatan bagi individu yang bekerja sendiri ialah <ul style="list-style-type: none"> - individu yang bekerja sendiri ialah usahawan - individu yang bekerja sendiri menggabungkan atau menyelaraskan faktor pengeluaran dalam menghasilkan barang dan perkhidmatan - ganjaran yang diterima oleh usahawan ialah untung - untung = Jumlah Hasil – Jumlah Kos (apabila Jumlah Hasil > Jumlah Kos) - individu yang bekerja sendiri menghadapi risiko/sanggup menanggung risiko - usahawan haruslah inovasi/kreatif/tidak putus asa - usahawan perlu berusaha untuk meminimumkan kos demi untung maksimum - untung kepada usahawan ialah pendapatan produktif - pendapatan berubah-ubah/tidak tetap - cukai dikenakan sekiranya untung melebihi tahap tertentu 	1 [Maksimum: 4 markah]
7	Penjawat awam yang sudah tamat perkhidmatan masih menerima pendapatan <ul style="list-style-type: none"> - wang pencen/ganjaran - pesara menerima pencen setiap bulan - bayaran pindahan - pendapatan tidak produktif - diterima tanpa memberi sumbangan dalam proses pengeluaran - pencen meningkat setiap tahun - kebajikan pesara terjamin 	1 [Maksimum: 5 markah]
8	Kemudahan pembayaran tersebut menjadi pilihan pengguna pada masa sekarang kerana <ul style="list-style-type: none"> - lebih selamat untuk dibawa ke mana-mana atau tidak berisiko - mudah dibawa kerana ia ringan - tidak perlu membawa tunai yang banyak - kebanyakan premis perniagaan menerima kaedah pembayaran ini 	1 1 1 1 1

Soalan	Isi	Markah
	<p>rumah tidak perlu lagi menyewa kerana sudah mempunyai rumah sendiri. Maka dengan itu taraf hidup isi rumah akan meningkat.</p> <p>Peningkatan upah mampu meningkatkan taraf hidup keluarga di mana isi rumah mampu membeli barang dan perkhidmatan yang lebih berkualiti. Maka kehidupan isi rumah akan lebih selesa dan dapat memaksimumkan kepuasan. Contohnya Encik Ali seorang pegawai kanan kerajaan dinaikkan upah pada bulan lepas. Peningkatan upah itu membolehkan Encik Ali membeli kereta yang lebih selesa untuk kegunaan keluarganya.</p>	<p>[Maksimum: 9 markah]</p>
<p>13</p>	<p>(a) Jenis pendapatan yang diterima ialah</p> <ul style="list-style-type: none"> - bayaran pindahan - ganjaran kepada faktor tidak produktif - pendapatan yang diterima oleh individu yang tidak memberi sumbangan dalam proses pengeluaran - tidak dikenakan cukai pendapatan - contoh lain ialah wang pencen yang diterima oleh pesara kerajaan atau lain-lain yang relevan <p>(b) Bantuan tersebut dapat meningkatkan taraf kehidupan mereka dengan cara</p> <ul style="list-style-type: none"> - mengurangkan kos sara hidup B40 - mengurangkan beban kewangan - meningkatkan pendapatan - kuasa beli meningkat - dapat memaksimumkan kepuasan - mengurangkan hutang - imej diri atau keluarga bertambah baik - boleh guna untuk modal perniagaan - dapat untung <p>(c) Kerajaan berpendapat bantuan tersebut perlu diteruskan kerana dapat membantu mengurangkan beban kewangan golongan B40 iaitu golongan yang berpendapatan bulanan kurang dari RM4 360. Pendapatan boleh guna golongan ini akan meningkat dan begitu juga dengan kuasa beli mereka. Sesuai dengan matlamat kerajaan iaitu untuk memaksimumkan kebajikan rakyat.</p> <p>Penerima bantuan BSH boleh meningkatkan tabungan. Mereka dapat menjana pendapatan melalui faedah yang diterima. Contohnya memulakan perniagaan secara kecil-kecilan. Maka taraf hidup akan meningkat. Dengan itu, mereka dapat hidup dengan bahagia dan sejahtera. Seterusnya dapat meningkatkan produktiviti dalam negara.</p> <p>Bantuan Sara Hidup merupakan salah satu perbelanjaan mengurus kerajaan di mana ia telah diperuntukkan dalam belanjawan negara. Dengan itu, kerajaan dapat membantu rakyat khususnya golongan isi rumah berpendapatan rendah untuk meningkatkan taraf hidup mereka. Maka masalah sosial dapat dikurangkan dan kesannya imej negara bertambah baik.</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>[Maksimum: 4 markah]</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>[Maksimum: 7 markah]</p> <p>1</p> <p>[Maksimum: 9 markah]</p>
<p>14</p>	<p>Budaya keusahawanan memberi kesan yang positif terhadap objektif makroekonomi, iaitu guna tenaga penuh akan tercapai. Ini adalah kerana apabila usahawan ini wujud maka mereka akan mewujudkan peluang pekerjaan. Dengan ini ramai rakyat akan mendapat pekerjaan dan kadar pengangguran akan berkurang. Pendapatan masyarakat akan meningkat dan ini akan menyebabkan permintaan agregat turut meningkat.</p> <p>Seterusnya kesan yang negatif berlaku terhadap objektif makroekonomi, iaitu berlaku ketidakstabilan harga. Harga barang akan meningkat dan kadar inflasi juga akan meningkat seperti mana pada masa sekarang, iaitu tahun 2023 kadar inflasi negara meningkat kepada 3.3% dengan inflasi bagi barang makanan sahaja meningkat kepada 5.5%. Ini akan meningkat kos sara hidup rakyat dan kuasa beli rakyat akan terjejas disebabkan kenaikan harga barang secara berterusan.</p>	<p>[Maksimum: 9 markah]</p>
<p>15</p>	<p>(a) Keputusan Danial kurang bijak kerana</p> <ul style="list-style-type: none"> - Danial baru mula bekerja dan gajinya rendah untuk membeli kereta X70 - harga kereta X70 tentu mahal, lebih baik memilih kereta yang lebih murah - pekerja baharu sukar untuk mendapatkan kelulusan pinjaman sewa beli kerana perlu ada sokongan yang kukuh 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

Soalan	Isi	Markah
	<ul style="list-style-type: none"> - dengan membuat belanjawan peribadi, Danial boleh menyelaraskan perbelanjaan mengikut saiz pendapatan - jika Danial membeli kereta yang mahal seperti X70 maka Danial juga boleh menghadapi kekurangan masa untuk berehat kerana perlu melakukan kerja sampingan supaya dapat membayar ansuran kereta - Danial boleh menghadapi masalah kesihatan mental seperti stres 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>[Maksimum: 9 markah]</p>

Bab 4 PENGELUARAN

Kertas 1

1 D

Ulasan: Ciri-ciri input berubah

- kuantiti input berubah mengikut jumlah keluaran
- input berubah wujud dalam jangka masa pendek dan jangka masa panjang
- input berubah tidak digunakan semasa keluaran sifar
- buruh, bahan mentah dan bahan api

2 B

Ulasan: Pengeluaran ialah suatu proses yang menggabungkan input pengeluaran oleh firma untuk menghasilkan barang dan perkhidmatan.

3 C

Ulasan: Ciri-ciri pengeluaran jangka pendek

- terdapat penggunaan faktor tetap dan faktor berubah
- jangka masa pendek hanya faktor berubah sahaja dapat ditambahkan
- penggunaan faktor tetap kekal sama

4 D

Ulasan:

- Kos tetap wujud walaupun keluaran belum mula.
- Kos tetap kekal sama walaupun keluaran berubah.
- Kos tetap wujud dalam pengeluaran jangka pendek.

5 B

Ulasan:

- Jumlah kos = Output × Kos purata
= 25 unit × RM4
= RM100
- Kos tetap = Jumlah kos – Kos berubah
= RM100 – RM60
= RM40

6 A

Ulasan:

- Untung = Jumlah hasil – Jumlah kos
= RM30 000 – RM22 000 = RM8 000
- Jumlah hasil = Keluaran × Harga seunit
= 2 000 unit × RM15 = RM30 000
- Jumlah kos = RM(3 000 + 12 000 + 5 000 + 2 000)
= RM22 000

7 B

Ulasan:

- Input tetap kekal wujud walaupun tiada pengeluaran dijalankan. Contohnya, bangunan kilang.

- Input berubah tidak wujud ketika keluaran tidak dijalankan. Contohnya, bahan mentah/buruh.

8 B

Ulasan:

- Jumlah kos = Kos Purata × Keluaran
= RM15 × 10 UNIT = RM150
- Kos berubah = Jumlah kos – Kos tetap
= RM450 – RM70 = RM380

9 D

Ulasan:

$$\begin{aligned} \text{Keluaran marginal} &= \frac{\Delta \text{Jumlah keluaran}}{\Delta \text{Buruh}} \\ &= \frac{75 - 60}{12 - 10} = \frac{15}{2} \\ &= 7.5 \text{ unit} \end{aligned}$$

10 D

Ulasan: Kos tetap → contohnya, sewa bangunan, pembelian jentera, faedah atas pinjaman

- kos yang wujud walaupun keluaran sifar
- walaupun keluaran berubah kos tetap yang ditanggung oleh firma kekal sama
- wujud dalam pengeluaran jangka masa pendek sahaja

11 D

Ulasan:

$$\begin{aligned} \text{Keluaran marginal} &= \frac{\Delta \text{Jumlah keluaran}}{\Delta \text{Buruh}} \\ &= \frac{7\,750 - 5\,000}{14 - 10} \\ &= \frac{2\,750}{4} = 687.5 \end{aligned}$$

12 B

Ulasan:

- Jumlah kos = Kos tetap + Kos berubah
= RM(80 + 170)
= RM250

$$\begin{aligned} \text{Keluaran} &= \frac{\text{Jumlah kos}}{\text{Kos purata}} \\ &= \frac{\text{RM250}}{\text{RM5}} = 50 \text{ unit} \end{aligned}$$

13 A

Ulasan:

- $\text{Untung} = \text{Jumlah hasil} - \text{Jumlah kos}$
  - $\text{Jumlah hasil} = \text{Output} \times \text{Harga}$
 $= 1\,000 \text{ unit} \times \text{RM15}$
 $= \text{RM15}\,000$
  - $\text{Jumlah kos} = \text{Output} \times \text{Kos purata}$
 $= 1\,000 \text{ unit} \times \text{RM10.00}$
  - $\text{Untung} = \text{RM15}\,000 - \text{RM10}\,000$
 $= \text{RM5}\,000$

14 D

Ulasan: Input tetap boleh berubah menjadi input berubah dalam jangka panjang. Contohnya, saiz kilang boleh dibesarkan dan bilangan mesin boleh ditambah dalam jangka panjang.

15 A

Ulasan: Pengeluaran yang cekap akan berlaku apabila input tetap digabungkan dengan input berubah.

16 C

Ulasan:

- $\text{Jumlah Hasil} = \text{Harga} \times \text{Kuantiti}$
 $= \text{RM200} \times 50$
 $= \text{RM10}\,000$
- $\text{Jumlah Kos} = \text{Kos Tetap} + \text{Kos Berubah}$
- $\text{Kos Berubah} = \text{Kos Berubah Purata} \times \text{Keluaran}$
 $= \text{RM20} \times 50$
 $= \text{RM}\,1\,000$
- $\text{Untung} = \text{Jumlah Hasil} - \text{Jumlah Kos}$
 $= \text{RM10}\,000 - (\text{RM10}\,000 + 100)$
 $= \text{RM8}\,900$

17 A

Ulasan:

- I Betul – Pengeluaran adalah proses menggabungkan input pengeluaran oleh firma untuk menghasilkan barang dan perkhidmatan. Pengeluaran juga ditakrifkan sebagai proses perubahan bentuk input kepada output.
- II Salah – Pengeluaran menggabungkan pelbagai input tetap (jentera) dengan input berubah (buruh/bahan mentah) untuk menghasilkan barang dan perkhidmatan.

18 B

Ulasan: Fungsi pengeluaran jangka pendek menunjukkan hubungan antara input berubah dengan output pada suatu tingkat input tetap yang diberikan.

19 D

Ulasan:

- $\text{Kos purata} = \text{Jumlah kos} / \text{Jumlah output/keluaran}$
 $= \text{Kos tetap} + \text{Kos berubah} / \text{Jumlah output/keluaran}$
 $= \text{RM100} + \text{RM40} / 20 \text{ unit}$
 $= \text{RM7.00}$

20 A

Ulasan:

- $\text{Untung} = \text{Jumlah hasil} - \text{Jumlah kos}$
 $= (\text{Harga seunit} \times \text{Kuantiti jualan}) -$
 $(\text{Kos tetap} + \text{Kos berubah})$
 $= (\text{RM25} \times 2\,000 \text{ unit}) -$
 $(\text{RM12}\,000 + \text{RM5}\,000)$
 $= \text{RM50}\,000 - \text{RM17}\,000$
 $= \text{RM33}\,000$

21 D

Ulasan:

- I Salah – Untung adalah pulangan kepada usahawan kerana menggabungkan dan menyelaraskan faktor pengeluaran seperti buruh, tanah dan modal untuk menghasilkan barang dan perkhidmatan.
- II Salah – Untung diperolehi apabila jumlah hasil melebihi jumlah kos.

22 C

Ulasan: Input tersebut merupakan input tetap yang tetap wujud walaupun pada output sifar. Ketika belum ada sebarang output dihasilkan, input tetap ini telah wujud.

23 A

Ulasan:

- I Betul – Proses pengeluaran memang memerlukan penggabungan input-input untuk menghasilkan sejumlah output.
- II Salah – Penghasilan output biasanya bertujuan untuk memaksimumkan keuntungan pengeluar, memaksimumkan kebajikan pengguna adalah peranan kerajaan.

24 B

Ulasan:

- Tenaga pekerja mahir/berkelayakan dapat membantu dalam peningkatan produktiviti.
- Struktur organisasi
- Hierarki dalam suatu organisasi mengikut kemahiran seseorang individu dapat membantu peningkatan produktiviti.

25 C

Ulasan:

- I Betul – Produktiviti atau daya pengeluaran ialah keupayaan untuk menambahkan output daripada sejumlah input tertentu.
- II Betul – Peningkatan produktiviti akan bantu meningkatkan pertumbuhan ekonomi.

26 B

- Ulasan:** $\text{Untung} = \text{Jumlah hasil} - \text{Jumlah kos}$
  - $\text{Jumlah hasil} = \text{Harga} \times \text{Keluaran} \rightarrow \text{RM21.50} \times 150$
 $= \text{RM3}\,225.00$
  - $\text{Jumlah kos} = \text{Kos purata} \times \text{Keluaran} \rightarrow \text{RM20.00} \times 150 =$
 $\text{RM3}\,000.00$
  - $\text{Untung} = \text{RM225.00}$

- 27 B**
Ulasan:
 – Eksternaliti merujuk kepada kos luaran yang ditanggung oleh masyarakat selain pengeluar dan pengguna barang itu.
 – Kesan eksternaliti juga biasanya tidak diambil kira dalam harga barang/perkhidmatan yang dikeluarkan.
- 28 A**
Ulasan:
 – 45 000 pekerja diberhentikan menunjukkan keadaan kemelesetan ekonomi.
 – Cara mengatasi keadaan kemelesetan ekonomi ialah
 • menurunkan kadar cukai meningkatkan pendapatan boleh guna dan seterusnya meningkat permintaan dalam pasaran dengan itu kemelesetan ekonomi dapat diatasi.
 • melonggarkan syarat sewa beli dapat meningkatkan permintaan barang-barang dalam pasaran dan kemelesetan ekonomi dipulihkan.
- 29 D**
Ulasan: Apabila Syarikat Bas Pancaran Kilat meletakkan bas-bas syarikat itu di sebidang tanah berhampiran kampung, maka kesesakan aliran lalu lintas di kampung tersebut menjadi semakin teruk. Ini merupakan eksternaliti negatif (kos sosial) yang berlaku di kampung itu.
- 30 C**
Ulasan:
 I Betul – Produktiviti atau daya pengeluaran adalah keupayaan untuk menambahkan output daripada sejumlah input tertentu.
 II Betul – Penggunaan teknologi moden menyebabkan perubahan teknik pengeluaran firma menjadi semakin cekap. Penggunaan peralatan dan mesin yang moden menyumbang kepada peningkatan produktiviti.
- 31 C**
Ulasan:
 I Betul – Eksternaliti negatif atau kos sosial ialah keburukan yang ditanggung oleh pihak ketiga tanpa bayaran ganti rugi.
 II Betul – Pembuangan toksik (minyak/racun) dalam sungai boleh menyebabkan berlakunya pencemaran air sungai dan membawa kos sosial (keburukan) kepada masyarakat.
- 32 D**
Ulasan: Faktor peningkatan produktiviti ialah struktur organisasi, iaitu sebuah organisasi akan dibahagikan kepada beberapa bahagian supaya masing-masing mempunyai tanggungjawab dan skop kerja sendiri serta pengkhususan dalam unit masing-masing dapat meningkatkan produktiviti. Bagi memastikan kelengkapan modal sentiasa berfungsi baik, penyelenggaraan dan pemeriksaan harus dijalankan dari semasa ke semasa.
- 33 D**
Ulasan: Kos sosial ialah kos yang ditanggung oleh pengeluar dan ditambah kos lain yang dibayar oleh masyarakat. Kos sosial = Kos peribadi + Kos luaran.
- 34 D**
Ulasan:
 Keluaran Marginal
 = Perubahan jumlah keluaran / Perubahan input berubah
 = $1\ 200 - 800 / 20 - 15 = 80$ pasang kasut
- 35 B**
Ulasan: Kos purata merujuk kepada jumlah kos total dibahagikan dengan jumlah unit output yang dihasilkan, memberi gambaran tentang kos per unit untuk pengeluaran.
- 36 A**
Ulasan:
 Jumlah kos = Kos purata $\times$ Output
 = $RM16 \times 25$
 = RM400
 Jumlah kos = Kos tetap + Kos berubah
 Kos tetap = Jumlah kos – Kos berubah
 = $RM400 - RM250$
 = RM150
- 37 A**
Ulasan: Untung adalah hasil daripada operasi perniagaan selepas hasil ditolak semua kos. Ini menunjukkan pendapatan produktif kerana melibatkan proses pengeluaran.
- 38 C**
Ulasan: Eksternaliti merujuk kepada kesan positif atau negatif yang dihasilkan oleh aktiviti ekonomi yang mempengaruhi pihak ketiga yang tidak terlibat secara langsung dalam pengeluaran. Peningkatan tahap kesihatan masyarakat adalah contoh faedah sosial yang diperoleh pihak ketiga.
- 39 C**
Ulasan:
 I Betul – Keberkesanan dan kecekapan penggunaan input pengeluaran memang mempengaruhi produktiviti.
 II Betul – Produktiviti meningkat disebabkan daya inovasi dalam kaedah pengeluaran meningkat.
- 40 B**
Ulasan:
 I Salah – Kos sosial merujuk kepada kos yang ditanggung oleh pihak ketiga yang tidak ditanggung oleh firma dan pengguna secara langsung dalam proses pengeluaran.
 II Betul – Kos sosial sering kali merujuk kepada eksternaliti negatif, iaitu kos yang ditanggung oleh pihak ketiga yang tidak terlibat dalam proses pengeluaran.

Soalan	Isi	Markah
1	<p>Dua input dalam proses pengeluaran jangka pendek ialah</p> <p>(i) Input tetap</p> <ul style="list-style-type: none"> - kuantiti input tetap tidak berubah mengikut perubahan output - wujud walaupun output sifar - wujud dalam pengeluaran jangka pendek - contoh mesin atau bangunan kilang <p>(ii) Input berubah</p> <ul style="list-style-type: none"> - kuantiti input berubah mengikut perubahan output - tidak wujud pada output sifar - wujud dalam pengeluaran jangka pendek dan jangka panjang - contoh buruh atau bahan mentah 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>[Maksimum: 4 markah]</p>
2	<p>(i) Konsep kos pengeluaran ialah</p> <ul style="list-style-type: none"> - segala perbelanjaan terhadap input yang digunakan dalam proses pengeluaran - dalam jangka pendek kos pengeluaran terdiri daripada kos tetap dan kos berubah - dalam jangka panjang kos pengeluaran terdiri daripada kos berubah sahaja <p>(ii) Kos marginal = $\frac{\text{Perubahan jumlah kos}}{\text{Perubahan jumlah output}}$</p> $= \frac{(RM280.00 \times 20\%)}{50 - 40}$ $= \frac{RM56.00}{10 \text{ unit}}$ $= RM5.60$	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>[Maksimum: 2 markah]</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>[Maksimum: 3 markah]</p>
3	<p>(i) $X = \frac{22 - 10}{1}$</p> <p>= 12 unit</p> <p>(ii) Bilangan buruh 3 hingga 7 orang merupakan tahap pengeluaran paling cekap bagi firma tersebut kerana</p> <ul style="list-style-type: none"> - berlaku hukum pulangan berkurangan - jumlah keluaran bertambah dengan kadar perlahan - jumlah keluaran meningkat dari 33 unit hingga 49 unit - jumlah keluaran mencapai nilai maksimum pada buruh ke-7 - keluaran purata positif 	<p>[Maksimum: 1 markah]</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>[Maksimum: 4 markah]</p>
4	<p>(a) Barang keperluan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Diperlukan untuk meneruskan hidup - Mudah dipenuhi/tidak dipengaruhi oleh pendapatan/harga dikawal kerajaan - Contoh: Beras <p>Barang kehendak</p> <ul style="list-style-type: none"> - Diperlukan untuk kesejahteraan hidup - Sukar dipenuhi/dipengaruhi pendapatan/harga tidak dikawal kerajaan - Contoh: telefon pintar <p>Barang lain yang boleh diterima ialah</p> <ul style="list-style-type: none"> - barang separuh siap dan barang siap - barang tahan lama dan barang tidak tahan lama - barang awam dan barang sosial - barang penggenap dan barang pengganti 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>[Maksimum: 6 markah]</p>

Soalan	Isi	Markah
	(ii) Jangka masa pengeluaran firma tersebut ialah <ul style="list-style-type: none"> - jangka masa pendek - wujud input tetap - contoh: tanah - input tetap tidak berubah mengikut tingkat output - input tetap 1 unit - jumlah keluaran bertambah apabila input berubah bertambah - hubungan langsung antara input berubah dengan jumlah keluaran 	1 1 1 1 1 1 1 [Maksimum: 3 markah]
8	Loji tersebut perlu dibina kerana <ul style="list-style-type: none"> - wujud peluang pekerjaan - taraf hidup meningkat - meningkatkan produktiviti - memberi manfaat dalam bidang tertentu seperti bidang perubatan - contohnya, dalam rawatan kanser - imej negara meningkat - pendapatan negara meningkat 	1 1 1 1 1 1 1 [Maksimum: 6 markah]
9	Konsep faedah sosial ialah <ul style="list-style-type: none"> - faedah kepada pihak ketiga selain pengguna dan pengeluar - faedah sosial = faedah peribadi + faedah luaran - faedah peribadi ialah manfaat yang diperolehi oleh individu yang melakukan sesuatu aktiviti - contoh faedah peribadi apabila seseorang individu menunggang basikal ialah badan lebih sihat - faedah luaran ialah manfaat yang diperolehi oleh individu apabila orang lain melakukan sesuatu aktiviti - contoh faedah luaran apabila seseorang individu menunggang basikal ialah kadar pencemaran alam sekitar yang rendah 	1 1 1 1 1 1 [Maksimum: 5 markah]
10	Faktor tanah mempengaruhi peningkatan produktiviti <ul style="list-style-type: none"> - Tanah membekalkan bahan mentah/sumber semula jadi - Terdapat sumber yang boleh diperbaharui - Membolehkan pengeluaran/bekalan berterusan - Boleh digunakan untuk pelbagai tujuan - Penggunaan tanah yang sesuai/mengikut bentuk muka bumi - Contoh : Tapak pembinaan - Tanah yang subur - Contoh: Tanah gambut sesuai menanam nanas - Penggunaan tanah tanpa pembaziran - Contoh: Menjadikan bekas lombong sebagai lokasi pelancongan 	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 [Maksimum: 5 markah]
11	Pernyataan “Pekerja bermotivasi lonjak produktiviti” ialah <ul style="list-style-type: none"> - produktiviti ialah keupayaan untuk menambahkan output daripada sejumlah input tertentu - produktiviti juga ditakrifkan sebagai ukuran kecekapan menghasilkan output - peningkatan modal insan (manusia) melalui pendidikan, kemahiran, latihan akan meningkatkan produktiviti buruh - penempatan pekerja di posisi kerja mengikut kebolehan dan kemahirannya membantu meningkatkan produktiviti - tenaga manusia akan bekerja lebih bersungguh-sungguh dan bertanggungjawab jika pihak majikan memberi motivasi melalui insentif yang berbentuk kewangan seperti bonus dan komisen - suasana tempat kerja yang selesa/susun atur yang sistematik dan kemudahan yang lengkap seperti bangunan yang selesa boleh membantu meningkatkan produktiviti - pekerja yang mahir dalam penggunaan peralatan dan mesin yang moden menyumbangkan kepada peningkatan produktiviti buruh - majikan perlu memberi galakan kepada pekerja untuk memberi cadangan yang membantu meningkatkan produktiviti 	1 1 1 1 1 1 1 1 1

